

5 Styr- och reglagesystem

- 5.1 Styrning och reglage allmänt
- 5.2 Rorkultstyrning
- 5.3 Wirestyrning
- 5.4 Kabelstyrning
- 5.5 Hydraulstyrning
- 5.6 Roder
- 5.7 Roderstopp
- 5.6 Nödstyrning
- 5.7 Övriga reglage

5.1 Styrning och reglage allmänt

Alla delar i styrsystemet skall vara utan korrosion och utan glapp.

Styrpiedestal skall vara så stark och sitta så väl fast att den ej lossnar eller deformeras om man i sjögång kastas mot den.

Segelbåtsratt skall vara utan spakar, som kan trassla in sig i skot och andra linor och förhindra styrning.

Det är lämpligt att ordna med någon form av friktions-låsning av ratten.

Roderstopp bör alltid finnas.

Överföring mellan ratt och roder kan ske med wire, kätting, länkar, kabel eller med hydraulik.

Båt med utombordsmotor starkare än 15 kW (20 hk) skall ha rattstyrning.

I båt som gör mer än 15 knop skall ratten vara placerad på bekvämt avstånd mitt framför föraren. Reglage för gas, trimplan m m skall vara placerade på högst armlängds avstånd.

I båt som gör mer än 25 knop skall väsentliga instrument (kompass, varvräknare, motortemperatur, etc.) vara placerade mitt framför föraren.

Båt med inombordsmotor som gör mer än 40 knop skall ha säkerhetskontakt.

Båtar med öppen förarplats, som gör en hastighet över 15 knop, skall ha en skylt med texten: "Säkerhetskontakt skall användas".

5.2 Rorkultstyrning

Rorkulten skall ha erforderlig styrka och vara säkrad mot att kunna lossna från rodet/hjärtstocken.

Rorkulten bör kunna fixeras i sidled.

5.3 Wirestyrning

Brytblock skall vara stabilt och säkert infästa. Här krävs genomgående bult och stora brickor.

Blockskivors diameter skall vara minst 20 gånger wrediametern för rostfri wire, för galvad wire minst 10 gånger.

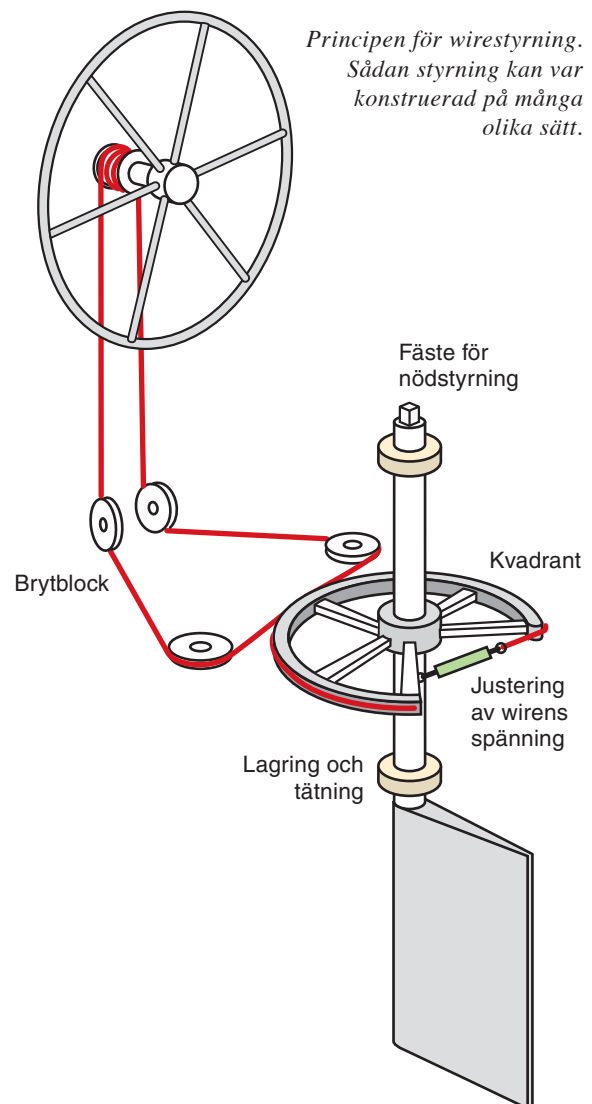
Alla blockskivor och rörliga delar skall vara väl smorda.

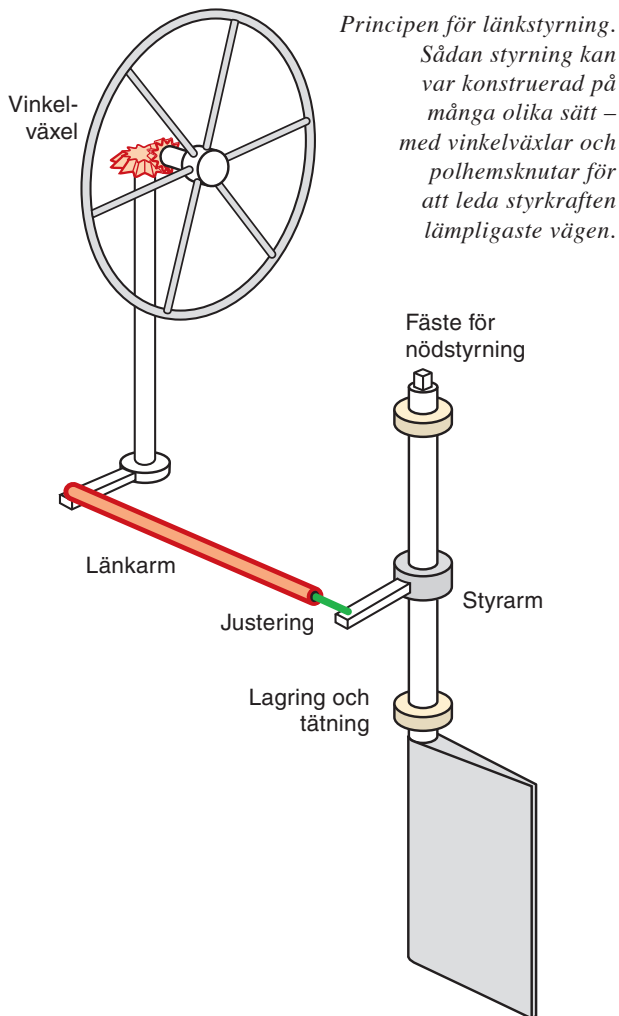
Styrwire skall vara hel och utan skador. Byt genast, även om endast en tråd brustit, eftersom denna kan blockera wren i brytblocken.

Kontrollera att styrwire och kvadrant i slutna utrymmen (stuvfack) är inkapslade så att de ej kan blockeras av föremål som kommit på drift.

Wren ansluter mot hjärtstocken via en kvadrant. Kontrollera att kvadranten sitter ordentligt fast.

Skarva aldrig en styrwire, byt till ny med rätt längd.

5.4 Kabelstyrning

Kabel är en tätt spirallindad wire i ett hölje (t.ex. teleflex). En kabel kan även ta tryckkrafter varför det endast behövs en kabel mellan ratt och styrarm. Kabeln ansluter vid hjärtstocken till en styrarm.

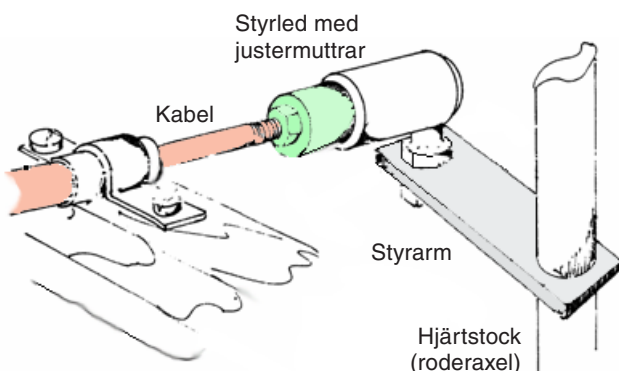
Höljet skall vara helt och utan sprickor.

Kontrollera att kabeln löper lätt i höljet. Smörj in kabeln i rikligt med fett avsett för dessa reglage (special).

Bøj inte kabeln i för snäva böjar.

Kabelns infästning till styrarmen skall ske via en led. Kontrollera att leden sitter väl fast, är utan glapp och inte kärvar.

Höljets ända mot styrarmen måste vara väl klamrad.

5.5 Hydraulstyrning

Slingar och rör måste vara klamrade var 300 mm. De måste vara hela och utan sprickor.

Även små ytliga sprickor kräver byte av rör/slang.

Oljepåfyllning och luftning måste vara lättillgänglig och vattenskyddad.

Kontrollera att systemet inte läcker.

Hydraulcylindrar i båda ändar av systemet måste vara täta och glappfritt infästa.

5.6 Roder

Kontrollera att roderbladet är helt och utan sprickor.

Roder av glasfiberarmerad plast, som tillverkats i två delar, skall vara väl sammanfogat.

Kontrollera att rodret ej är delaminerat.

Kontrollera vid upptagning att rodret ej är fyllt med vatten. Tappa ur detta före frosten, så att rodret ej fryser sönder (se tips i kapitel 1–Skrov och däck).

Rodret måste vara säkrat mot att kunna hoppa ur lagringen.

Roderlagringen måste vara hållbart infästad till skrovet.

5.7 Roderstopp

Roderstopp kan anordnas i form av fast infästa klackar vilket hindrar rodret, kvadrant eller styrarm att vrida sig för långt i sidled.

Roderstopp måste ha tillräcklig styrka att kunna motstå de **mycket stora krafter** som uppstår när båten backar.

5.8 Nödstyrning

Vid fjärrstyrning (rattstyrning) skall nödstyrning kunna anbringas direkt på hjärtstocken. Denna bör ha ett fäste på vilken en rorkult skall kunna anbringas.

Om rorkult skall fästas, låsas, med bult bör rätt blocknyckel förvaras tillsammans med rorkulten.

Rorkult för nödstyrning skall vara lätt åtkomlig.

Förbered gärna hur man ska nödstyra båten om roderbladet blockeras eller skadas. Till exempel genom att bogsera en spinnakerbom eller med paddel eller åra.

5.9 Övriga reglage

Kontrollera att alla övriga reglage (till trimplan m m) fungerar, går lätt och är utan glapp eller onormalt slitage.

Kontrollera vad bruksanvisningarna för dina egna system anger om regelbunden inspektion, justering och service.